

Web za sve! Pristupačnost sadržaja na internetu

**EU politike i inicijative na
temu web pristupačnosti**

Zagreb, 12.11.2009.

Sadržaj prezentacije

- Relevantne politike, EU
- Pristupačnost, EU i Hrvatska
- EU Inicijative i projekti

Pravni okvir

- *UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities (2008)* – promjena paradigme
- *The Council of Europe Action Plan to Promote the Rights and Full Participation of People with Disabilities in Society: Improving the Quality of Life of People with Disabilities in Europe 2006 – 2015*

Svrha Akcijskog plana je promovirati prava i puno sudjelovanje osoba s invaliditetom te unaprijediti kvalitetu života osoba s invaliditetom u Europi

Pravni okvir

- European Disability Strategy 2004-2010
- European Disability Action Plan (DAP) 2004-2010 ima tri operativna cilja:
 - punu primjenu Employment Equality Directive (2000),
 - prilagodbu relevantnih politika EU, i
 - unapređenje pristupačnosti za sve osobe.

Pravni okvir

DAP 2008-2009 je fokusiran na pristupačnost kroz:

- * unapređenje pristupa tržištu rada (flexicurity, poticano zapošljavanje i ostale programe zavoda i agencija za zapošljavanje);
- * pristupačnost roba, usluga i infrastrukture;
- * istraživanja;
- * implementaciju UN Konvencije;
- * nadopunjavanje s pravnim okvirom EU za zaštitu od diskriminacije

Telekomunikacije

The Framework Directive (2002/21/EC)

- nacionalna regulatorna agencija mora obratiti pažnju i na potrebe osoba s invaliditetom

Telekomunikacije

Universal Service Directive

2002/22/EC of the European Parliament and of the Council on universal service and users' rights relating to electronic communications networks and services

- sve usluge moraju biti dostupne svim krajnjim korisnicima na cijelom teritoriju po pristupačnim cijenama
- te ako države članice to smatraju neophodnim, posebne mjere za osobe s invaliditetom

EU i e-pristupačnost

i2010 inicijativa pod nazivom *Informatičko društvo za rast i zapošljavanje* je okvir za razvoj informacijskog društva i medije.

- Promovira e-uključenost (e-inclusion) odnosno sudjelovanje svih u informacijskom društvu
- Područja e-uključenosti: starenje, e-pristupačnost, informatička pismenost, digitalni jaz, inkluzivna elektronička uprava i kultura

E-Pristupačnost

Europska komisija je prihvatila da je **e-pristupačnost** od najveće važnosti za razvoj e-uključenosti (Rezolucija 2003/C 39/03, Objava COM(2005)425 final i COM(2007) 694 final).

- odnosi se na mogućnost korištenja IKT od strane osoba s invaliditetom i starijih osoba
- pristup uslugama, proizvodima i aplikacijama, poseban naglasak na web stranice

EU i e-pristupačnost

- Na sastanku zemalja članica u Rigi, lipnja 2006, Ministri su se složili kako treba pojačati napore za unapređenje e-pristupačnosti u Europi i sve javne web stranice učiniti pristupačnima do 2010 godine.

ALI

EU i e-pristupačnost

- Prema rezultatima studije "Measuring progress of eAccessibility in Europe" (MeAC) koju je naručila EC, a prvi rezultati objavljeni u listopadu 2007., nije postignut velik napredak na području e-pristupačnosti.
- Ponovljeno istraživanje objavljeno 2008 potvrdilo je da nema znatnog napretka.

Deficit na području e-pristupačnosti

- MeAC studija je identificirala nedostatke unutar širokog spektra IKT proizvoda i usluga i obuhvatila je telefoniju, televiziju, web i bankomate i ostale self-service terminale.
- provedena je na razini zemalja članica, Hrvatska nije uključena

Deficit na području e-pristupačnosti

Primjeri:

- Text relay usluga za gluhe osobe i one s poteškoćama govora dostupna je u samo pola zemalja članica, a usluga hitne službe kojoj se može pristupiti s text telefona dostupna je u samo 7 zemalja članica
- Mobilni operateri u samo 7 zemalja članica na svojim stranicama imaju informacije namijenjene posebno klijentima s invaliditetom

Deficit na području e-pristupačnosti

- U prosjeku manje od trećine emisija na službenom jeziku javnih televizija u Europi nudi se s tekstom (za gluhe osobe) iako postoji velika varijabilnost (95% - 0) između pojedinih država
- U prosjeku manje od jedne desetine komercijalnih TVpostaja nudi sadržaj s tekstom (titlom), većim dijelom ta usluga postoji u samo nekoliko država
- Javne televizije u samo pet država članica nude programe s audio opisom (za slijepe i slabovidne osobe,) a tamo gdje nude, radi se o malom dijelu ukupnog programa. Osim toga u samo jednoj zemlji komercijalna televizija nudi audio opis emisija.

Deficit na području e-pristupačnosti

- Samo mali postotak ključnih web stranica državnih institucija u zemljama članicama je usklađen s minimalnim standardima pristupačnosti (12,5% je prošlo na automatskom testiranju, a samo 5,3% je zadovoljilo i na automatskom i ručnom testiranju)

Deficit na području e-pristupačnosti

- Udio ključnih komercijalnih web stranica (npr. željeznica, TV, novine, banke) koje su usklađene s minimalnim standardima je još manji (samo 3,9% je prošlo automatsko testiranje dok niti jedna jedina stranica nije zadovoljila na automatskom i ručnom testiranju)

Deficit na području e-pristupačnosti

- Samo u šest zemalja članica neka od većih banaka instalirala je govorne bankomate, odnosno u prosjeku 8% svih bankomata koje su instalirale dvije vodeće banke u 25 EU zemalja, nudi takav govorni output s tim da je većina tih bankomata razmještena u svega dvije države.

Sadržaji u digitalnom obliku

- Directive 2001/29/EC on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society ("the Directive")
- Directive 96/9/EC on the legal protection of databases

- **Autorska djela u digitalnom obliku?**

- EU – manje od 5% knjiga dostupno u pristupačnom formatu (Braille, audio, povećani tisak)

Sadržaji u digitalnom obliku

European Commission's Green Paper on Copyright in the Knowledge Economy (COM(2008) 466/3)

- Direktiva omogućuje izuzeće od primjene zaštite autorskih prava za osobe s invaliditetom

Inicijative i projekti

The European Disability Forum (EDF)

- okuplja udruge osoba s invaliditetom i udruge obitelji osoba s invaliditetom
- utječe na politike i zakonodavstvo EU
- European Blind Union je također članica EDF
www.euroblind.org
- The European Research Agendas for Disability Equality (EuRADE) (FP7)

FP7, 50 mlrd EUR

- AEGIS

Open Accessibility Everywhere - Groundwork, Infrastructure, Standards

- ASK-IT

Ambient Intelligence System of Agents for Knowledge-based and Integrated Services for Mobility Impaired users

- OASIS

Open architecture for Accessible Services Integration and Standardisation

Inicijative i projekti

The European Design for All e-Accessibility Network - EDeAN je mreža 160 organizacija koja se bavi:

- organizacijom Europskog foruma za Dizajn za Sve (European forum for Design for All) kao podrškom ciljevima EU na području e-inkluzije
- podizanjem razine svijesti o e-inkluziji
- online resurs za Dizajn za Sve

Inicijative i projekti

- European Internet Accessibility Observatory - EIAO projekt treba uspostaviti tehničku bazu za procjenu pristupačnosti web stranica na europskoj razini
- W3C Web Accessibility Initiative
- DAISY consortium
- Academic Network of European Disability Experts - ANED čiji je cilj utjecati na javne politike na europskoj razini

Inicijative i projekti

European Association of Service Providers for Persons with Disabilities – EASPD

- Preko 8000 članova (service providers) na području EU
- Bave se promocijom jednakih mogućnosti za osobe s invaliditetom
- Konferencija “Bringing people to work” – Thessaloniki 2009

Inicijative i projekti

- AAATE – The Association for the Advancement of the Assistive Technology in Europe
- Interdisciplinarna organizacija na europskoj razini
- Bave se svim aspektima AT, istraživanjima, proizvodima itd.

Inicijative i projekti

- International Camps on Computers&Communication, ICC (Grčka 2010, Italija 2011, Hrvatska 2012?)
- International Conference on Computers Helping People with Special Needs, ICCHP (14. – 16.7. 2010. Vienna University of Technology)

Hrvatska i e-pristupačnost

- Hrvatska je započela reformu obrazovnog sustava, a temeljem dokumenta „Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010.“ kojega je Vlada RH usvojila 9. lipnja 2005. godine.
- U okviru reforme adresirat će se i pitanje uporabe informatičke tehnologije, jer premda se posljednjih godina širi njena uporaba, pitanje jest koliko je ona u funkciji novoga zapošljavanja. U cilju jednakog pristupa obrazovnom sustavu za svako dijete, povećavat će se mogućnosti uključivanja djece s posebnim potrebama.

Hrvatska i e-pristupačnost

- Vlada je 5. lipnja 2007. godine usvojila novu strategiju za poboljšanje prava i položaja osobe s invaliditetom pod nazivom " **Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine**"
- Strategija posvećuje posebnu pažnju upravo ovim trima područjima – mobilitetu i pristupačnosti, **modernoj tehnologiji i univerzalnom dizajnu** za život i stanovanje kao ključnim preduvjetima za integraciju osoba s invaliditetom u zajednicu.

Hrvatska i e-pristupačnost

- Jedan od najvažnijih dijelova Strategije koje se odnosi na korištenje IKT-a kao način uključivanja osoba s invaliditetom je dio **2.9. Informiranje, komunikacija i podizanje razine svijesti, Mjera 2. Koristiti nove tehnologije u cilju povećanja neovisnosti i kvalitete života osoba s invaliditetom.**
- U ovom se dijelu Strategije naglašava se važnost uključivanja osoba s invaliditetom u sva sredstva elektroničke komunikacije, internet, videotelefone i ostalo.

Hrvatska i e-pristupačnost

- U Strategiji se dalje naglašava slijedeće:
"Osobama s invaliditetom moraju biti dostupni oni komunikacijski sustavi koje one mogu koristiti (npr. telefonski prijenosnici, sustavi tekstualne i videokomunikacije), dok je u pogledu razvoja i oblikovanja novih komunikacijskih i informacijskih sustava potrebno konzultirati osobe s invaliditetom.
Time bi se u svakodnevnoj praksi primijenili europski standardi o korištenju inkluzivnih **novih tehnologija** u svrhu potpunog sudjelovanja osoba s invaliditetom."

Norme za web ikone u RH

- ISO/IEC TR 19766:2007 Informacijska tehnologija – Smjernice za dizajn ikona i simbola dostupnih svim korisnicima, uključujući starije osobe i osobe s invaliditetom (14.6.2007.)
- ISO/IEC TR 19765:2007 Informacijska tehnologija – Pregled ikona i simbola koji omogućavaju dostupnost funkcijama i uslugama za poboljšano korištenje proizvoda informacijske tehnologije za starije osobe i osobe s invaliditetom. (19.6.2007.)

Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima RH

NN 167/2003, 22.10.2003.

NN 79/2007, 30.07.2007.

Članak 86.

Za potrebe osoba s invalidnošću dopušteno je korištenje autorskih djela na način koji je izravnoj vezi s invalidnošću tih osoba i koje je nekomercijalne naravi, a u opsegu potrebnom za odnosnu invalidnost

Hrvatska i e-pristupačnost

- srpanj 2008. - Hrvatska je donijela Antidiskriminacijski zakon kojim se sankcionira diskriminacija na temelju rase, etničke pripadnosti, boje kože, spola, jezika, vjeroispovjesti, političke ili druge pripadnosti, nacionalnog ili socijalnog statusa, materijalnog statusa.....dobi, zdravstvenog statusa, invaliditeta....

Inicijative u RH i EU

- JIM – Zajednički memorandum o socijalnoj uključenosti, potpisan 2007., koordinira MZSS
- OMC – Open Method of Coordination
- PROGRESS program

ZAHVALJUJEM NA PAŽNJI!

Danijela Babić

ZaMirNET, www.zamirnet.hr

E-mail: dbabic @ zamir.net

